

Ενημερωτική εκδήλωση :

«Υπερχρεωμένα Νοικοκυριά νέες τροποποιήσεις του Ν.3869/10 – Ν,4336/2015»

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Ο Ν.3869/10 έχει ως σκοπό την ρύθμιση της αστικής αφερεγγυότητας και την προστασία του οφειλέτη.

Η όλη διαδικασία είναι προσωποπαγής.

Ο Νόμος προσπαθεί να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα και του οφειλέτη και των πιστωτών.

Ο Νόμος δεν είναι χαριστικός όταν εφαρμόζεται σωστά – δεν χαρίζονται χρέη, αλλά ρυθμίζονται.

Πιστεύω ότι υπάρχουν οφειλέτες οι οποίοι δικαιούνται να υπαχθούν στις διατάξεις του 3869/10, αλλά και οφειλέτες οι οποίοι δεν δικαιούνται να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου αυτού και καταβάλλουν προσπάθεια να «εκμεταλλευτούν» τις ευεργετικές διατάξεις του νόμου και αυτό ουσιαστικά λειτουργεί σε βάρος και των οφειλετών που δικαιούνται την προστασία του νόμου, αλλά και σε βάρος του κοινωνικού συνόλου γενικότερα.

Από την έναρξη ισχύος του νόμου μέχρι και σήμερα έγιναν τέσσερις τροποποιήσεις.

Πιο σημαντική τροποποίηση είναι η τελευταία του Ν.4336/15, με το Νόμο να καθίσταται πλέον «σταυρόλεξο για δυνατούς λύτες».

Ο ήδη καταργηθείς εξωδικαστικός συμβιβασμός, αλλά και ο ισχύων προδικαστικός συμβιβασμός έχουν αποτύχει πλήρως - (με συνυπευθυνότητα οφειλετών και πιστωτών).

Το ίδιο και η διαμεσολάβηση, η οποία είναι δυνητική.

Η περίπτωση κάθε οφειλέτη είναι ιδιαίτερη και ξεχωριστή, θεωρώ δε ότι με το πρίσμα αυτό θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ο οφειλέτης, τόσο από την πλευρά του αρμόδιου κάθε φορά δικαστηρίου, όσο και από την πλευρά των πιστωτών, αλλά φυσικά και πρωτίστως από τους ίδιους τους συναδέλφους οι οποίοι χειρίζονται υποθέσεις υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων.

Οι συνάδελφοι έχουν, βεβαίως, την αυτονόητη υποχρέωση, να ενημερώνουν σωστά κάθε φορά τον οφειλέτη – πελάτη τους, γεγονός που

σημαίνει ότι θα πρέπει να είναι οι ίδιοι ενημερωμένοι - όσο το δυνατό πληρέστερα για το Νόμο.

Για παράδειγμα, θα πρέπει να ενημερωθεί ο οφειλέτη, ο οποίος σκέπτεται να προσφύγει στις διατάξεις του 3869/2010, ότι εφόσον, πέραν της κύριας κατοικίας του, διαθέτει ρευστοποιήσιμη περιουσία υπάρχει ο κίνδυνος εκποίησης της, σύμφωνα με το αρ.9 παρ.1 του Ν.3869/10, πάντα φυσικά με απόφαση δικαστηρίου.

Αλλιώς θα υπάρχει ο κίνδυνος να κληθούν οι συνάδελφοι να λογοδοτούν κάθε φορά στους πελάτες του.

Στο σημείο αυτό θα σας αναφέρω σημαντικές τροποποιήσεις που επέφερε ο τελευταίος νόμος (Ν 4336/15) και σχετίζονται με την **άμυνα των πιστωτών**:

- κατ' αρχήν , σύμφωνα με το αρ. 2 παρ.5 (μεταβατικές διατάξεις του) Ν 4336/15 : οι τροποποιήσεις του Ν. 4336/15 ισχύουν από 19/8/2015 και αφορούν αιτήσεις που κατατίθενται από αυτή την ημερομηνία και μετά.
- Θεωρώ πάρα πολύ σημαντική την προσθήκη για πρώτη φορά στο αρ. 1 παρ.1 εδ. α του 3869/10 της έννοιας Γ Ε Ν Ι Κ Η αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών των φυσικών προσώπων που κατά νόμο δικαιούνται να υποβάλλουν στο αρμόδιο δικαστήριο αίτηση για την υπαγωγή τους στις διατάξεις του Ν.3869/2010.
- Νέα ρύθμιση με σημαντικότερες συνέπειες για τον οφειλέτη, αποτελεί και αυτή του αρ.2 παρ.1 του 4336/2015 σύμφωνα με την οποία « οι οφειλέτες των οποίων η κύρια αίτηση εκκρεμεί κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου υποχρεούνται εντός έξι (6) μηνών από της έναρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου και εφόσον μέχρι τότε δεν έχει λάβει χώρα συζήτηση της αιτήσεως τους, να υποβάλλουν στη γραμματεία του δικαστηρίου όπου τηρείται ο φάκελος αιτήσεως τους, επικαιροποιημένα τα στοιχεία που αναφέρονται στις παρ. 1 και 2 του αρ. 4 του Ν.3869/2010» .

Δηλαδή αν ο οφειλέτης παραλείψει υπαίτια την ως άνω υποχρέωση του, διατρέχει ξεκάθαρα τον κίνδυνο της απόρριψης της αίτησης που είχε ήδη κατατεθεί

ΑΜΥΝΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΩΝ

Η άμυνα των πιστωτών στο ακροατήριο των δικαστηρίων εκφράζεται με την άρνηση της αίτησης του οφειλέτη και κυρίως με την κατά περίπτωση προβολή ενστάσεων επί της αιτήσεως του οφειλέτη, οι οποίες έχουν ως σκοπό την απόρριψη της αίτησης του οφειλέτη κυρίως για ουσιαστικούς, αλλά και για τυπικούς λόγους.

Οκτώ (8) είναι οι παραπάνω ενστάσεις που κυρίως προτείνονται από την πλευρά των πιστωτών.

1. ένσταση απαραδέκτου της αίτησης
2. ένσταση αοριστίας της αίτησης
3. ένσταση κατά τόπο αναρμοδιότητας του δικαστηρίου
4. ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος κατ' άρθρο 281ΑΚ
5. ένσταση μη νόμιμης και γενικής πλέον αδυναμίας πληρωμής του οφειλέτη
6. ένσταση παραβίασης του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης (αρ.10 του Ν.3869/10)
7. ένσταση περι μη συνδρομής της προϋπόθεσης της έλλειψης πτωχευτικής ικανότητας στο πρόσωπο του αιτούντα.
8. ένσταση δόλιας περιέλευσης σε κατάσταση μόνιμης και γενικής πλέον αδυναμίας πληρωμής

οι πρώτες τρεις (3) ενστάσεις εξετάζονται και **αυτεπαγγέλτως** από το δικαστήριο.

Αναλυτικότερα :

1. Ένσταση Απαραδέκτου:

Η συγκεκριμένη ένσταση σχετίζεται με την προδικασία του αρ.5 παρ.1 του Ν.3869/10.

Υποβάλλεται από τους πιστωτές, όταν ο οφειλέτης δεν επιδώσει την αίτηση του σε αυτούς, εντός 15 ημερών από την καταθεσή της.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί, ότι για τις εκκρεμούσες αιτήσεις που κατατέθηκαν πριν από την 14/6/1013. ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ να ισχύει η προδικασία που ίσχυε πριν τη θέση σε ισχύ του Ν.4161/2013 (αρ.19 παρ.3 Ν4161/13)

2. Ένσταση Αοριστίας:

Το δικόγραφο της αίτησης πρέπει να αναφέρει υποχρεωτικά τα οριζόμενα στο αρ.4 παρ.1. Ν 3869/10.

Εξάλλου από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 111 παρ.2 216 και 747 παρ.2 του ΚΠΟΛΔ, προκύπτει ότι το δικόγραφο της αιτήσεως κατά τη διαδικασία αυτή, πρέπει να περιέχει εκτός των άλλων και ακριβή περιγραφή του αντικειμένου της διαφοράς κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο.

Αν δεν περιέχονται στο δικόγραφο της αιτήσεως ευκρινώς όλα τα πραγματικά γεγονότα , όσα κατά νόμο είναι αναγκαία για το δικαίωμα που αξιώνεται ή περιέχονται με ασάφειες και ελλείψεις τότε, η έλλειψη αυτή καθιστά την άσκηση της αιτήσεως μη νομότυπη και η αίτηση ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΤΑΙ ως απράδεκτη λόγω της αοριστίας της.

Π.χ: δεν μπορεί δικόγραφο να παραπέμπει σε άλλο δικόγραφο.

3. Ένσταση κατά τόπο αναρμοδιότητας:

Εάν γίνει δεκτή, εκδίδεται απόφαση του δικαστηρίου με την οποία παραπέμπει την εκδίκαση της αίτησης στο αρμόδιο καθ' ύλην και κατά τόπο δικαστήριο.

4. Ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος κατ' άρθρο 281

Ισχύουν ακριβώς οι ίδιες προϋποθέσεις όπως και σε όλες τις άλλες διαδικασίες που προβλέπει ο Κ.Πολ.Δ

5. Ένσταση Μη Νόμιμης - Γενικής πλέον - αδυναμίας πληρωμών του οφειλέτη :

Αδυναμία πληρωμών σημαίνει ανικανότητα του οφειλέτη να εξοφλήσει τους πιστωτές του, λόγω ελλείψεως ρευστότητας, δηλαδή ελλείψεως χρημάτων.

Όταν η ρευστότητα του οφειλέτη, δεν του επιτρέπει να ανταποκριθεί στον όγκο των οφειλών του και στην κάλυψη των βιοτικών αναγκών του ίδιου και των προστατευόμενων μελών της οικογένειάς του, υπάρχει *Μ Ο Ν Ι Μ Η Α Δ Υ Ν Α Μ Ι Α* πληρωμής.

Για τον προσδιορισμό της ρευστότητας λαμβάνεται υπόψιν, όχι μόνο το εισόδημα του οφειλέτη, αλλά και η λοιπή περιουσία του κινητή και ακίνητη, η οποία μπορεί να ρευστοποιηθεί ώστε να ικανοποιήσει τους πιστωτές.

Πράξεις που φανερώνουν μόνιμη αδυναμία του οφειλέτη για την ενημέρωση ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών του μπορούν ενδεικτικά να αποτελέσουν : τελεσίδικες καταψηφιστικές δικαστικές αποφάσεις, διαταγές πληρωμής πιστωτικών τίτλων, αιτήματα του οφειλέτη διατυπούμενα σε επιστολές προς δανειστές για φιλικό διακανονισμό κ.λ.π

Σύμφωνα δε με το αρ.1 παρ.1 του Ν.3869/10 ο οφειλέτης βαρύνεται με την απόδειξη αυτής της μόνιμης αδυναμίας, η οποία δεν πρέπει να οφείλεται σε δόλο του οφειλέτη(ΑΠ. 1226/2014)

Τα ανωτέρω περιλαμβάνονται στην απόφαση του Αρείου Πάγου με αριθμό 951/2015 (Α1 Πολιτικό Τμήμα).

Με τον Ν.4336/2015 Προστέθηκε στη μόνιμη αδυναμία του οφειλέτη και όρος *ΓΕΝΙΚΗ*, που σημαίνει ότι η μόνιμη αδυναμία πληρωμής του οφειλέτη, θα πρέπει να αφορά *ΟΛΟΥΣ ΑΝΕΞΑΙΡΕΤΩΣ* τους πιστωτές του.

Εάν ο οφειλέτης δεν αποδείξει τη συνδρομή του συγκεκριμένου στοιχείου, τότε η αίτηση του απορρίπτεται ως ουσιαστικά αβάσιμη.

6. Ένσταση παραβίασης του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης (αρ.10 παρ.1 του 3869/10)

Η παράβαση του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης εκ μέρους του οφειλέτη – όπως αυτό ορίζεται στην παρ.1 του αρ.10, έχει ως συνέπεια την απόρριψη του αιτήματος για ρύθμιση οφειλών ή την έκπτωση από τη ρύθμιση οφειλών και την απαλλαγή που έχει ήδη αποφασιστεί.

Παραβίαση του καθήκοντος ειλικρίνειας υπάρχει εάν ο οφειλέτης από Δόλο ή Βαριά Αμέλεια αποκρύπτει εισοδήματα από οποιαδήποτε πηγή και αν προέρχονται ή περιουσιακά στοιχεία, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εμφανίζεται μειωμένων οικονομικών δυνατοτήτων και έτσι να επιτύχει παράνομα μειωμένη ικανοποίηση των πιστωτών.

Από τη θεωρία γίνεται δεκτό ότι οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ.1 του αρ.10 του 3869/10 επί υποβολής ανειλικρινούς δηλώσεως εκ δόλου ή βαριάς αμέλειας, ισχύουν και στην περίπτωση υποβολής από τον οφειλέτη ανειλικρινούς δηλώσεως αναφορικά με τα κάθε φύσεως εισοδήματα και περιουσιακά στοιχεία της συζύγου του.

Δεν εξετάζεται από την παράβαση της υποχρέωσης του οφειλέτη για συμμόρφωση προς το καθήκον της ειλικρινούς δηλώσεως επήλθε ή όχι ζημία σε πιστωτή. Κατά την άποψη του νομοθέτη θεωρείται ότι επέρχεται.

Κατά πάσα δε περίπτωση, ένας ανειλικρινής σε κρίσιμα ζητήματα οφειλέτης (παρουσιακή κατάσταση – εισοδήματα) δεν κρίνεται άξιος να τύχει της ευνοϊκής μεταχείρισης του Νόμου.

Από τη θεωρία και τη νομολογία γίνεται επίσης δεκτό ότι αν και ο νόμος απαιτεί αίτηση του πιστωτή για την επίκληση της ανωτέρω παράβασης εκ μέρους του οφειλέτη, είναι δυνατή η κατ' ένσταση προβολή του ισχυρισμού, όταν βρίσκεται σε εκκρεμότητα η αίτηση του αρ. 4 του Ν.3869/10

Εάν ο πιστωτής αποδείξει την παραβίαση του καθήκοντος ειλικρινούς δήλωσης, τότε η αίτηση του οφειλέτη **απορρίπτεται**.

Τέλος μέσα σε προθεσμία δύο (2) ετών από την έκδοση της αποφάσεως που πιστοποιεί την απαλλαγή, μπορεί ο πιστωτής με αιτήση του στο αρμόδιο δικαστήριο να ζητήσει την έκπτωση του οφειλέτη λόγω ανειλικρινούς δηλώσεως, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παρήλθε έτος από τότε που την πληροφορήθηκε.

7. Ένσταση περί μη συνδρομής της προϋπόθεσης της έλλειψης πτωχευτικής ικανότητας στο πρόσωπο του αιτούντα:

Από τη ρύθμιση του Νόμου αποκλείονται φυσικά πρόσωπα που έχουν πτωχευτική ικανότητα.

Πτωχευτική ικανότητα έχουν οι έμποροι.

Οι έμποροι επομένως ΑΠΟΚΛΕΙΟΝΤΑΙ από την εφαρμογή του Νόμου. Στη ρύθμιση του Ν.3869/2010 ΔΕΝ υπάγονται οι ΕΜΠΟΡΟΙ, ΟΥΤΕ ΓΙΑ ΤΑ ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΤΟΥΣ ΧΡΕΗ.

Υπάγονται στον νόμο 3869/10 και όσοι ήταν έμποροι, έπαψαν όμως την εμπορία ή την οικονομική τους δραστηριότητα χωρίς κατά την παύση αυτή να έχουν παύσει τις πληρωμές τους.(αρ.2παρ3 Πτωχευτικού Κώδικα)

Όσον αφορά τους «μικροεμπόρους» :

Για την έννοια μικροέμπορος, δεν υπάρχει ρύθμιση στο δικαίό μας.

Υφίσταται μόνο στο Ιταλικό Δίκαιο.

Κατά την κρατούσα άποψη δεν είναι έμποροι.

Υφίστανται πολλές απόψεις για το ποιός είναι μικροέμπορος, οι οποίες σχετίζονται με την άσκηση εμπορικών πράξεων και συνδέεται προεχόντως και κατά κύριο λόγο, είτε με τη σωματική καταπόνηση τους, είτε με την εργασία των ίδιων και της οικογενειάς του, είτε αφορούν εισόδημα που είναι αποτέλεσμα της προσωπικής και μόνο εργασίας του.

Μικρέμποροι για παράδειγμα είναι : οι μικροπωλητές σε λαϊκή αγορά και ο ηλεκτρολόγος με έδρα την οικία του.

Όσον αφορά την εγγύηση.

Η εγγύηση είναι αρχικά πράξη αστική, όμως η κατά σύνηθες επάγγελμα παροχή εγγύησης προσδίδει εμπορική ιδιότητα.

Αν αποδειχθεί από τη διαδικασία, ότι ο οφειλέτης – αιτών έχει την πτωχευτική ικανότητα, τότε θα απορριφθεί η αίτηση τους ως αβάσιμη.

8. Ένταξη δόλιας περιέλευσης σε κατάσταση μόνιμης και γενικής πλεον αδυναμίας πληρωμής :

Κατά τον Ν.3869/2010 η αιτία για την οποία οδηγήθηκε σε αυτή την κατάσταση ο οφειλέτης δεν είναι αδιάφορη και ο νόμος υποδηλώνει ενδιαφέρον για τον τρόπο, βάσει του οποίου οφειλέτης περιήλθε στην κατάσταση μόνιμης και γενικής αδυναμίας πληρωμών.

Ο νομοθέτης δεν επιδιώκει την ένταξη στη διαδικασία του Ν.3869/10 εκείνων τον οφειλετών, οι οποίοι βρέθηκαν σε κατάσταση αδυναμίας πληρωμών με έντονη τη δική τους υπαιτιότητα.

Γι' αυτό στο αρ.1 παρ.1 του 3869/10 επιβάλλεται ως προϋπόθεση υπαγωγής στη διαδικασία, ο οφειλέτης να μην έχει περιέλθει με δόλο σε αδυναμία πληρωμής.

Το βάρος απόδειξης του δόλου φέρει ο πιστωτής.

Η έννοια του δόλου στο αστικό δίκαιο ορίζεται κατ' αρχήν στο αρ. 330 του ΑΚ. Η εν λόγω διάταξη θεσπίζει δύο μορφές πταίσματος, το δόλο και την αμέλεια, ενώ όμως δίνει τον ορισμό της αμέλειας τον προσδιορισμό του δόλου αφήνει στην επιστήμη.

Η έννοια του δόλου, όπως γίνεται δεκτή στο πεδίο του αστικού δικαίου συμπίπτει με εκείνη του αρ. 27 παρ 1 του ΠΚ που ορίζει : « με δόλο πράττει όποιος θέλει την παραγωγή των περιστατικών που κατά το νόμο απαρτίζουν την έννοια κάποιας αξιόποινης πράξης. Επίσης, όποιος γνωρίζει ότι από την πράξη του ενδέχεται να παραχθούν αυτά τα περιστατικά και ιτο αποδέχεται.»

Η τελευταία αυτή διάταξη διακρίνει το δόλο σε άμεσο και ενδεχόμενο.

Στην περίπτωση του Ν.3869/10, ο νόμος χρησιμοποιεί την έννοια του δόλου και τη συνδέει με μία πραγματική κατάσταση που είναι η μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών.

Στην περίπτωση που ευδοκιμήσει η εν λόγω ένσταση η αίτηση απορρίπτεται ως κατ' ουσία αβάσιμη.

Σας Ευχαριστώ.